

Τὰ αἷτια τῆς βίας στὴν Ἑλλάδα

τῆς κ. Α. Μηνιάτη, δικηγόρου, ἀντιπροέδρου Σ.Δ.Γ.

Τὸ Σύνταγμα μας τοῦ ἔτους 1975, στὸ ἀρθρο 4, καθιερώνει τὴν ἰσότητα τῶν δύο φύλων. Ὁ Ο Η Ε κήρυξε τὸ ἔτος 1975 Ἔτος τῆς Γυναίκας, καὶ τὸ ἔτος 1979 Ἔτος τοῦ Παιδιοῦ. Ὑστερ' ἀπ' αὐτό, γράφτηκαν ἀρθρα ποὺ ἐξυμνοῦσαν τὴ Γυναίκα, τὴ συμβολὴ τῆς στὴν Οἰκογένεια, τὴν Κοινωνία, τὴ Χώρα.

Αὐτὰ ὅλα τὰ ὠραῖα λόγια, ποὺ γράφονται μὲ τόση εὐκολία στὸ χαρτί, πῶς ἐκδηλώνονται στὴν πράξη ;

Ἀπὸ τὴ νομοθετικὴ πλευρὰ ἔγινε μιὰ προσπάθεια νὰ διορθωθοῦν κατὰ κάποιο τρόπο οἱ ὑπάρχουσες ἀνισότητες μεταξὺ τῶν δύο φύλων, καὶ ἰδιαίτερα οἱ ἀνισότητες εἰς βάρος τῆς γυναίκας. Ὅπως εἶναι γνωστό, ὀρίστηκε μιὰ ἐπιτροπὴ ἀπὸ διάφορους νομικούς, ὑπὸ τὸν Καθηγητὴ κ. Γαζῆ, γιὰ νὰ μελετήσουν τὸ Οἰκογενειακὸ Δίκαιο καὶ νὰ προσπαθήσουν νὰ διορθώσουν τὶς ὑπάρχουσες ἀνισότητες. Ἡ Ἐπιτροπὴ τελείωσε πρὸ πολλοῦ τὸ ἔργο τῆς ἀλλὰ ἀκόμη δὲ νομοθετήθηκαν οἱ τροποποιήσεις τοῦ Οἰκογενειακοῦ Δικαίου.

Αὐτὰ ἀπὸ τὴ νομοθετικὴ πλευρὰ.

Ἡ ἰσότητα ὅμως τῶν δύο φύλων, πῶς ἐκδηλώνεται στὴν καθημερινὴ ζωὴ ; Τὴν ἀπάντηση δυστυχῶς μᾶς τὴν δίνουν συνεχῶς ἀνάγλυφη τὰ γεγονότα ποὺ ἀναγράφονται καὶ στὸν Τύπο.

Τὸ Σεπτέμβριο τοῦ 1979 ὁ πρῶν διαρρήκτης καὶ τώρα οἰκοδόμος ἀνεργὸς καὶ τεμπέλης Νίκος Δημουλᾶς παντρεύεται μὲ συνοικέσιο ἓνα δεκαοχτάχρονο κορίτσι ἀπὸ ἐπαρχία, τὴ Γεωργία, μὲ κάποια προίκα φυσικά, καὶ ἔρχεται νὰ ἐγκατασταθεῖ στὴν Ἀθήνα.

Αὐτὸ τὸ σπίτι στὴν Ἀθήνα, στὴν πρωτεύουσα τῆς χώρας, γίνεται ὁ τόπος τοῦ μαρτυρίου τοῦ δεκαοχτάχρονου αὐτοῦ κοριτσιοῦ, ἀπὸ τὸν πρῶτο μῆνα τοῦ γάμου. Ὁ λεβέντης σύζυγος - ἄντρας - ἀνεργὸς μένει ὅλη τὴ μέρα στὸ σπίτι καὶ ἀσχολεῖται μὲ τὸ νὰ δέρνει γιὰ ψύλλου πῆδημα αὐτὸ τὸ ἔρημο, τὸ ἀνυπεράσπιστο πλάσμα ποὺ ξεριζώθηκε ἀπὸ τὸ χωριὸ του καὶ ἔφτασε στὴν πολιτεία γιὰ νὰ γνωρίσει ἀπὸ τὸ σαδιστὴ ἄντρα τῆς τὸν πολιτισμὸ τῆς μεγάλης πόλης. Τελικά, κάποια μέρα, ἀπὸ ἀνεξήγητους λόγους βασάνισε αὐτὸ τὸ πλάσμα ἐπὶ δύο εἰκοσιτετράωρα, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ τῆς προκαλέσει κατὰγματα, νὰ τῆς παραμορφώσει τὸ πρόσωπο καὶ νὰ τὴ γεμίσει πληγὲς καὶ κακώσεις σὲ ὅλο τῆς τὸ σῶμα.

Στὸ νοσοκομεῖο ποὺ μεταφέρθηκε ἡ γυναίκα χειρουργήθηκε καὶ θὰ μείνει γιὰ πολὺν καιρὸ, ὥστόσο θεραπευθοῦν τὰ δεῖγματα τῆς τερατοurgerίας τοῦ συζύγου τῆς. Οἱ σωματικὲς κακώσεις θὰ θεραπευθοῦν, ἴσως. Πῶς εἶναι ὅμως δυνατὸν νὰ θεραπευθεῖ ποτὲ ἡ ψυχικὴ κατάσταση αὐτοῦ

του κοριτσιού ; Πώς είναι δυνατόν να αντικρύσει στο μέλλον, αυτό το πλάσμα, άνθρωπο χωρίς τρόμο, χωρίς καχυποψία, έπειτα από τη φοικτή έμπειρία που απέκτησε.

Τόν 'Ιούλιο του 1979 τέσσερεις άσυνείδητοι νεαροί βιάζον βάνουσα ένα δεκατετράχρονο κορίτσι και τó έγκαταλείπουν τά ξημερώματα σέ έρημικό μέρος. Αυτή ή περίπτωση όμαδικού βιασμού δέν είναι δυστυχώς μοναδική. Οί έφημερίδες έχουν αναφέρει και άλλες όμοιες περιπτώσεις, με άγρια συμπεριφορά άντρών έναντίον άνυπεράσπιστων νεαρών κοριτσιών, Έλληνίδων και άλλοδαπών.

Τό Μάιο του 1979 αναγράφεται ένας άγριος ξυλοδαρμός από ένα άγόρι 18 έτών σέ συνομήλικο κορίτσι, στη μέση του δρόμου, στην 'Υδρα. 'Ο νεαρός είχε περάσει με τó κορίτσι τó Σαββατοκύριακο στην 'Υδρα, και τελικά, για νά δείξει τόν άνδρισμό του, τήν έδερνε στη μέση του δρόμου κατά τέτοιο τρόπο που έτρεξαν και τή γλίτωσαν οί διαβάτες.

'Αλλά τή γυναίκα δέν τή δέρνει μόνο ό σύζυγος ή ό φίλος. Τή δέρνουν και οί άνθρωποι τής οικογένειάς της. Τή δέρνει ό πατέρας, τή δέρνει ό αδελφός.

Στις 4 Σεπτεμβρίου 1979, αναφέρεται στόν Τύπο ότι ένας χαριτωμένος αδελφός, σέ ένα χωριό, έδесе στο δέντρο τή μεγαλύτερη αδελφή του, κοπέλα ενήλικη, και τήν έδερνε μία ώρα με ένα ξύλο, ώσπου τήν έσωσαν οί γείτονες.

Η ψυχολογική βία

Δυστυχώς δέν είναι μόνον ή σωματική βία που άσκεΐται με θύματα τις γυναίκες: είναι και ή ψυχολογική βία, αυτή που δέν αφήνει φανερά σημάδια, ούτε έρχεται στη δημοσιότητα, και που βασανίζει άπειρες γυναίκες. Αυτή ή ψυχολογική βία άρχίζει δυστυχώς για τή γυναίκα από τó πατρικό της σπίτι — όπου ανατρέφεται διαφορετικά από τó άγόρι, τόν αδελφό — και συνεχίζεται με μεγαλύτερη ένταση στη δική της οικογένεια από τó σύζυγο, με αποτέλεσμα ή γυναίκα νά χάνει τήν ψυχική της ίσοροπία, νά αισθάνεται άνασφάλεια, νά υποφέρει χωρίς νά μπορεί νά αντιδράσει, και τελικά νά υποκύπτει στη μοίρα της.

Ποιά είναι άραγε τά αίτια αυτής τής συμπεριφοράς του άντρα πρós τή γυναίκα ;

Κατά μία γνώμη ψυχιάτρου τó φαινόμενο του ξυλοδαρμού μεταξύ τών συζύγων και συνηθέστατα του ξυλοδαρμού τής γυναίκας από τόν άντρα είναι συνηθισμένο και τó βρίσκουμε σέ όλες τις κοινωνικές τάξεις, συχνότερα τις άκαλλιέργητες. Στην ύπαιθρο, είναι σχεδόν ό κανόνας, και πιο συχνά στους άντρες που κάνουν χρήση οίνουπνεύματος.

Συχνή άφορμή είναι ή μη άρμονική σχέση τών συζύγων, από διάφορες αίτίες, κυρίως οικονομικές.

Μια άλλη αίτία είναι σεξουαλικής φύσεως — σαδισμός

του άντρα, μαζοχισμός τής γυναίκας — και έχει πηγές κοινωνιολογικές, που πηγάζουν από τήν άποψη ότι ή γυναίκα ως κοινωνικό άτομο έχει ύποδεέστερο ρόλο από τόν άντρα, σύμφωνα με τις επικρατούσες αντίλήψεις σέ μεγάλα κοινωνικά στρώματα.

Μια άλλη αίτία τής σωματικής βίας, κατά τήν άποψη τής Κοινωνιολογίας, είναι οί κοινωνικές συνθήκες που δημιουργούν κλίμα κατάλληλο για νά εκδηλωθούν οί πολú συχνά έμφυτες και λανθάνουσες έγκληματικές τάσεις που υπάρχουν σέ πολλούς ανθρώπους. Πολλοί είναι οί συντελεστές που δημιουργούν αυτό τó κατάλληλο κλίμα : τó κοινωνικό περιβάλλον, ή παράδοση, ή άγωγή, ή άνοχή τής κοινωνίας, άκόμη και ή κάλυψη τής έκκλησίας : « Η γυνή νά φοβείται τόν άνδρα ».

'Ενας σημαντικός συντελεστής αυτών τών άδικημάτων είναι άκόμη ή προβολή τής βίας, ή οποία γίνεται από τόν Κινηματογράφο, τήν Τηλεόραση και τόν Τύπο, που προβάλλουν πολú συχνά, και με τρόπο έλκυστικότητα, πραγματικές ή φανταστικές πράξεις βίας.

'Η βία δέν έμφανίζεται μόνο με τή μορφή του ξυλοδαρμού. Βία υπάρχει και στις ιδιαίτερες σχέσεις τών συζύγων, όταν γίνεται χωρίς τή θέληση τής γυναίκας. Βία υπάρχει άκόμη και όταν ή γυναίκα έξαναγκάζεται νά ενεργήσει άκούσια όρισμένη πράξη ή παράλειψη, π.χ. νά υποβληθεΐ σέ έκτρωση παρά τή θέλησή της. Είναι μία συνηθισμένη περίπτωση, ιδιαίτερα στις έξώγαμες σχέσεις, όπου ό άντρας κατά κανόνα θέλει νά άπαλλαγεί από τή γέννηση του παιδιού που ένδεχομένως θα του δημιουργήσει ύποχρεώσεις.

Δυστυχώς ό Ποινικός Νόμος, σ' αυτές τις περιπτώσεις από τις όποιες πολú λίγες φτάνουν στα Δικαστήρια, δέν έχει δυνατότητα μεγάλης έπιλογής. Συνήθως ή αξιόποινη συμπεριφορά περιορίζεται στις σωματικές βλάβες, στην άπειλή, και καμιά φορά στην άπόπειρα άνθρωποκτονίας και στην παράνομη κατακράτηση.

Πάντως ένα μεγάλο ποσοστό αυτών τών βάνουσεων πράξεων μεταξύ συζύγων είναι ή αίτία τών διαζυγίων.

'Εδώ θα ήθελα νά προσθέσω ότι κατά τά έπίσημα στοιχεία τής Στατιστικής 'Υπηρεσίας του 'Υπουργείου Δικαιοσύνης, οί αριθμοί αυτών τών άδικημάτων είναι : για τó έτος 1977 : Βιασμοί 18, άσέλγεια 14, άποπλάνηση ανήλικων 101 (άγοριών και κοριτσιών) : για τó έτος 1978 : Βιασμοί 22, άσέλγεια 4, άποπλάνηση ανήλικων 96. Για τó έτος 1979 δέν υπάρχουν άκόμη στατιστικά στοιχεία.

Οί αριθμοί αντιπροσωπεύουν μόνο τις ύποθέσεις που έφτασαν στα Δικαστήρια, και τούς καταδικασθέντες για τά αντίστοιχα άδικήματα.

'Επί πλέον αναφέρω ότι όλοι οί καταδικασθέντες είναι άντρες και καμιά γυναίκα.

Ἡ βία στὰ παιδιὰ

Δὲν εἶναι μόνο ἡ γυναίκα σύζυγος πὺ ὑφίσταται τὴ βάνουση συμπεριφορὰ τοῦ συζύγου. Θύματα σὲ μεγάλο ποσοστὸ εἶναι καὶ τὰ παιδιὰ. Κατὰ τὴ στατιστικὴ, τὸ 80% τῶν παιδιῶν πὺ κλείνονται σὲ ἀναμορφωτήρια καὶ τὸ 90% τῶν προβληματικῶν καὶ ἀπροσάρμοστων κοινωνικῶν παιδιῶν προέρχονται ἀπὸ γονεῖς πὺ δέρονται μεταξύ τους. Αὐτὰ τὰ δύστυχα παιδιὰ εἶναι τὰ μεγάλα θύματα τῆς βίας πὺ χαρακτηρίζει τὶς σχέσεις τῶν γονέων τους. Μιᾶς βίας πὺ τὴ ζοῦν καθημερινά, πὺ ποτίζει τὴ ζωὴ τους καὶ κυριαρχεῖ σὲ κάθε τῆς ἐκδήλωση.

Γιὰ ἓνα καλύτερο αὐριο

Γιὰ νὰ ἀπαλλαγοῦμε κάποτε, ὡς ἔθνος, ἀπὸ αὐτὲς τὶς βάνουσες καὶ ἀπολίτιστες ἐκδηλώσεις βίας, πρέπει οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν ὥρα πὺ γεννιοῦνται νὰ διδαχτοῦν πρῶτα ἀπὸ τὸ σπίτι, ἀργότερα ἀπὸ τὸ Σχολεῖο, τὴν Ἐκκλησία καὶ γενικὰ τὴν Κοινωνία, ὅτι ὁ κόσμος ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο ἀνθρώπινα ὄντα, πὺ λέγονται ἄντρας καὶ γυναίκα, καὶ αὐτὰ τὰ δύο ἀνθρώπινα ὄντα θὰ ζήσουν μαζί, θὰ εἶναι σύντροφοι, ἀπόλυτα ἴσοι μεταξύ τους, καὶ θὰ ἔχουν προορισμὸ νὰ βοηθοῦν ὁ καθένας μὲ τὶς δυνάμεις καὶ τὶς ἱκανότητές του τὸν ἄλλο, γιὰ νὰ δημιουργήσουν μιὰ ζωὴ ὁμαλὴ

καὶ ἀνεκτὴ. Τότε βέβαια θὰ ἐκλείψουν ὄχι μόνο οἱ σπάνιες καὶ ἀκραῖες περιπτώσεις τύπου Δημοῦλα, ἀλλὰ καὶ οἱ συνήθεις, γιὰ νὰ μὴν πῶ συνηθέστατες, ἄλλες, μὲ τὴ μορφὴ ἐκμεταλλεύσεων, ἐκβιασμῶν, ξυλοδαρμῶν, κάποτε καὶ φόνων.

Ἄν ποτὲ φτάσουμε σ' αὐτὸ τὸ ἰδανικὸ σημεῖο τοῦ ἀλληλοσεβασμοῦ, ἂν πειθοῦμε καὶ γίνεῖ βίωμά μας ὅτι ἄντρας καὶ γυναίκα εἶναι ἐντελῶς ἰσότιμοι, μὲ τὰ ἴδια δικαιώματα στὴ ζωὴ καὶ τὶς ἴδιες ὑποχρεώσεις, τότε θὰ γίνεῖ πραγματικὸ γράμμα, καὶ ὄχι νεκρὸ, ἡ ἐπιταγὴ τοῦ ἄρθρου 4 παρ. 2 τοῦ Συντάγματος «Περὶ ἰσονομίας μεταξύ Ἑλλήνων καὶ Ἑλληνίδων». Γιὰ νὰ κατορθωθεῖ ὅμως αὐτὸ, ἔχουμε ὄλοι ὑποχρέωση νὰ διαπαιδαγωγήσουμε τόσο τὴν ὑπαιθρο χώρα ὅσο καὶ τὰ ἀστικά κέντρα, ὥστε νὰ πάψει ὁ ἄντρας νὰ θεωρεῖται τὸ ἀφεντικὸ, στὴ νοοτροπία καὶ στὶς ἀξιώσεις τοῦ ὁποῖου πρέπει νὰ προσαρμόζεται ἡ κοπέλα, ἡ σύντροφος τοῦ βίου του.

Τελειώνοντας, θὰ ἤθελα νὰ ἐκφράσω τὴν εὐχὴ, νὰ μὴ βρεθοῦμε ποτὲ πιά ἀντιμέτωποι μὲ παρόμοιες περιπτώσεις βανουστότητας καὶ ἀγριότητος. Αὐτοῦ τοῦ εἴδους ἡ ἀνθρώπινη συμπεριφορὰ προσβάλλει ὀλόκληρο τὸν ἀνθρωπισμὸ τῆς χώρας μας καὶ γι' αὐτὸ καὶ ὀλόκληρη ἡ Κοινωνία μας ἔχει ὑποχρέωση νὰ ἀντιδρᾷ ἀπέναντι σὲ παρόμοιες περιπτώσεις.